

Askersunds
KOMMUN

Delårsbokslut 2023-01-01 - 2023-08-31
Tekniska förvaltningen
Vatten och avlopp

2023-09-08

Översikt över verksamhetens utveckling

Under året har anslutningar främst tillkommit i området kring Björklidsvägen och Kuhlins väg, vid sjön Tisaren, där va-nätet har byggts ut. Det är även där som framtida anslutningar kommer att anläggas då va kommer att byggas ut längs Tisarvägen och stugområdet Willwood under nästa år. Under året kommer även förbindelsepunkter att upprättas i exploateringsområdet Gustavslund. I de områden där va är utbyggd sedan tidigare har det varit få nya anslutningar – ett av undantagen är en större nybyggd kommersiell fastighet i området Ullavi.

Händelser av väsentlig betydelse

På ledningsnätet har projekt genomförts i planerad omfattning där framför allt ledningsförnyelse har genomförts i centrala Askersund längs med Stöökagatan samt vid Lidan, Åmmeberg, inklusive reovering av högvattenreservoaren.

Bland de planerade arbeten på verken så har takten varit lägre än planerad, främst pga. avsaknad av enhetschef. Av de större projekten genomförs fortsatt arbete vid Hammars reningsverk och arbete på tryckstegringar.

Teknik- och kulturnämnden har under året tagit ett viktigt beslut för de kommande årens utbyggnad av ledningsnät inom beslutade verksamhetsområden i Ingelsby och Åsbro (Kajenområdet). Nämnden fastslog att färdigställande av Åsbro ska ske först och därefter utbyggnad av va-anläggningen till Ingelsby med målsättning att den ska driftsättas under 2029.

Gällande vattenskyddsområden så fortgår arbetet med att förändra föreskrifter och utbredning.

I början av året drabbades en överföringsledning av ett brott som ledde till att Askersund stod utan vatten. Läckan kunde snabbt lokaliseras och efter några intensiva dygn kunde vattnet, efter att testats, distribueras igen. Personal på andra avdelningar, grannkommuner och frivilligorganisationer var en viktig del i hur snabbt problemet kunde åtgärdas.

Under slutet av sommaren kom stora mängder nederbörd. Efter ett skyfall där marken redan var mättad av vatten kom mark i både tätorter och utanför att täckas av vatten. Som en konsekvens skedde fler och större bräddningar från reningsverken än vanligt, även om de årliga tillstånden ej har överskridits. Några större materiella skador på kommunens va-infrastruktur inträffade ej, men ca 30–40 abonnenter har drabbats av källaröversvämningar. Avdelningen har därför ett antal försäkringsärenden att utreda och ta ställning till, samt ett långsiktigt arbete för att minska risk för liknande händelser.

Väsentliga personalförhållanden

För att öka avdelningens effektivitet och lättare fördela arbetsuppgifter har två tjänster som enhetschef införts. Enhetschef för Anläggning tillträdde i maj med bra resultat medan chef för gruppen Verk ej ännu identifierats. Rekrytering pågår och förhoppningen är att hitta en bra chef under hösten.

Bland teknikerna finns två planerade pensionsavgångar under nästa år. Rekrytering är påbörjad för att möjliggöra så mycket erfarenhetsöverföring som möjligt.

Avdelningschefen har sagt upp sig och kommer att försvinna ifrån sin tjänst i mitten av oktober. Återrekrytering kommer att inledas under hösten.

Måluppfyllelse

Uppföljning av nämndens egna mål enligt verksamhetsplan för 2023.

Förklaring till måluppfyllelse:

Färg

Rött = målet ej uppfyllt

Gult = målet delvis uppfyllt

Grönt = målet är uppfyllt

Trend

Pil uppåt = bättre än året innan

Pil åt sidan = lika med förra året

Pil nedåt = sämre än året innan

Mål 1: Vi är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö - sjukfrånvaro

Kommunfullmäktiges mål: Målområde 1, God ekonomisk hushållning

Mått: Korttidssjukskrivningstal (förvaltning), ackumulerad frånvaro per 31/12

Adressering: Förvaltningsledning

	Mål 2023	Utfall 2023	Måluppfyllelse
Rapporterad sjukfrånvaro	6,5	7,54	↓

Mål 2: Vi är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö – hållbart medarbetarengagemang

Kommunfullmäktiges mål: Målområde 1, God ekonomisk hushållning

Mått: Resultat från medarbetarenkät, hållbart medarbetarengagemang (HME), redovisas för hela förvaltningen. Enkätundersökning genomförs senhösten 2022. HME resultat ska utvecklas positivt över tid.

Adressering: Förvaltningsledning

	Mål 2023	Utfall delår 2023	Måluppfyllelse
Resultat i medarbetarenkät	-	-	Ingen mätning delår 2023

Mål 3: Den faktiska digitaliseringen ska öka

Kommunfullmäktiges mål: Målområde 4, ökad digitalisering

Mått: Antal nya e-tjänster inom förvaltningen

Adressering: Förvaltningsledning

	Mål 2023	Prognos 2023	Måluppfyllelse
Antal nya e-tjänster	2	1	↑ Målet föräntas nås under 2023

Mål 4: En långsiktigt hållbar VA-försörjning

Nämndens mål: Kopplar an till KF målområde 1, God ekonomisk hushållning

Mått: Andel upparbetade medel av investeringsbudget vid bokslut.

För att kommunen ska försäkra sig om en VA-försörjning för framtiden krävs en ökad förnyelsetakt av ledningsnät och verk i enlighet med en väl utarbetad förnyelseplan. En god status på systemet är nödvändigt och med det en minskad medelålder på infrastrukturen. För att uppnå en verkligt robust försörjning av vatten och avlopp behöver användningen av tilldelade medel öka. Andel av investeringsbudgeten som upparbetades 2022 är 53 % och målsättningen är att uppnå en avsevärt högre upparbetningsgrad. Under 2021 och 2022 har avdelningen rekryterat ny va-ingenjör och i två omgångar varit utan avdelningschef. Detta har påverkat avdelningens förmåga att upprätthålla planerat tempo i investeringar. Under 2023 kommer avdelningen fortsätta arbetet med att organisera och rekrytera för ett tydligare ledarskap för projektgenomförande inom såväl verk som ledningsnät.

Adressering: VA-Avdelningen

	Mål 2023	Prognos 2023	Måluppfyllelse
Upparbetad investeringsbudget	85 %	84 %	↑ Positiv utveckling, nära måluppfyllelse

Mål 5: Verksamhetens kostnader motsvarar intäkterna från abonnenterna

Nämndens mål: Kopplar an till KF målområde 1, God ekonomisk hushållning

Mått: Utjämningsfonden är i balans, nära noll

Under en period har intäkter från va-taxan inte motsvarat verksamhetens ekonomiska behov och kollektivet har redovisat en skuld i resultatfonden. Målet är att under de kommande åren anpassa va-taxan i syfte att få ner skulden till omkring noll.

Adressering: VA-Avdelningen

	Mål 2023	Prognos 2023	Måluppfyllelse
Resultat i resultatfond	-643	0	↑ Avbetalningen bättre än plan

Uppdrag enligt verksamhetsplan för 2023

Grönt-avslutat, gult – pågående, rött – ej påbörjat

Uppdrag	Uppföljning av uppdragen per 31 augusti 2023
Färdigställa nödvattenplanen	Pågår, avdelningen deltog även i Länsstyrelsens kurs i våras
Fortsatt arbete med att revidera vattenskyddsområden (Åsbro, Zinkgruvan, Ekershyttan)	Pågår
Fortsatt arbete för förnyad vattendom Åsbro vattentäkt	Rapport som ligger till grund för det fortsatta arbetet slutförd strax innan sommaren, beslut för genomförande tas i slutet september
Verkställa exploateringsområden Gustavslund och Skolan 2 (va-utbyggnad)	Följer uppsatt tidsplan
Fortsatt utvärdering och utveckling av mullproduktion med fokus på användning av slutprodukten	Pågående arbete för att identifiera avsättning av produkten
Fortsatt utvärdering av ett eventuellt framtida formellt samarbete med närliggande kommuner	Pågår, men har tyvärr drabbats av försening från konsultens sida (allvarlig sjukdom) Nästa delmål förväntas nås i slutet av året.
Utveckla kommunikation med abonnenter	Utskick av sms har förbättrats men någon konkret plan har änu ej tagits fram
Utföra utvärdig renovering av Askersund avloppsreningsverk som tar hänsyn till omgivningen	Uppdrag om konstnärlig utsmyckning ingår i Strandparksutredning.
Initiera pilotprojekt kopplat till rening och miljö	Deltar i ett forskningsprojekt vid Uppsala universitet kopplat till återanvändning av spillvatten

Kommunfullmäktige beslutade program

Program	Mål från program	Mål
Näringslivsprogram (2020–2023)	”Bra dialog”	Utveckla bemötande och service
Ekologiskt hållbarhetsprogram	”Kommunala verksamheter ska bedrivas så att de inte förorenar sjöar och vattendrag”	Initiera pilotprojekt kopplat till rening och miljö
Huvudplan för förnyelse av ledningsnät		Uppnå målsatt reinvesteringstakt
Program för suicidprevention (2022–2025)	Ej aktuell	
Kultur- och fritidsprogram	Ej aktuell	
ANDTS	Ej aktuell	
Kostpolitskt program	Ej aktuell	

Delårsresultat och prognos

Budgeten består av VA-verksamhetens budgeterade resultat där det beräknats för ett återställande av fonden med ca 38 tkr, dvs. att verksamheten ska göra ett överskott om nämnda 38 tkr. Helårsprognosen för VA-verksamheten visar på ett resultat om + 650 tkr.

(tkr)	Utfall 23-08-31	Helårs- prognos 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse
Intäkter	26 600	40 561	40 561	0
Kostnader	-26 630	-39 911	-40 523	612
<i>varav personalkostnader</i>	-6 138	-9 304	-10 554	1 250
<i>varav kapitalkostnader</i>	-7 993	-12 900	-12 900	0
Avsättning/uttag utjämningsfond	30	-650	-38	-
Resultat	0	0	0	-

Utvärdering (tkr)	Prog. 2023	2022	2021	2020
Ingående balans	-633	-2 180	-5 333	-3 043
Årets förändring	650	1 547	3 153	-2 290
Utgående balans	17	-633	-2 180	-5 333

Helårsprognosen avviker från lämnad prognos per maj 2023 då kostnaderna för framför allt entreprenadtjänster samt anläggnings- och underhållsmaterial ser ut att bli kostsammare än budgeterat, delvis kopplat till den större vattenläckan i januari 2023. I aktuell prognos beräknas, precis som tidigare, kan kostnadsökningar mötas av lägre personalkostnader främst på grund av vakanser.

Till följd av den senaste tidens skyfall finns flertalet öppna ärenden gällande vattenskadad egendom hos kommuninvånare. Detta kommer sannolikt att leda till ett antal försäkringsärenden som skulle kunna medföra kostnader för avgiftskollektivet i form av självrisker för det fall kommunen bedöms ansvarig. Ärendena är dock enbart initierade och det bedöms i dagsläget inte vara möjligt att prognostisera vare sig kommunens eventuella ansvar i ärendena eller dess ekonomiska konsekvenser, vare sig gällande belopp eller tidpunkt.

Investeringar

Budgeten består av den av fullmäktige beslutade investeringsramen (22KS53).

Helårsprognosen för VA-verksamhetens investeringar väntas göra ett positivt resultat jfr. budget med ca 5 mkr.

(tkr)	Per 230831	Helårs- prognos	Budget 2023	Avvikelse
Nettoutgifter	10 408	23 345	27 840	4 495

Planerade projekt har senarelagts och projektplanen har i vissa delar behövt omarbetas, bl.a. pga. vakanser och ändrade förutsättningar i de olika projekten. Projekten är dock alltfjämt aktuella för genomförande varvid ombudgetering till kommande verksamhetsår därför kommer att begäras för vid årsslutet gällande hela det överskjutande beloppet.

Investeringsredovisning 2023-08-31

Projekt	Utfall 202308	Helårs- prognos	Budget 2023	Avvik. 2023	analys
Reinvesteringar	9 785	21 345	27 740	5 215	
Förnyelse ledningsnät	6 784	15 335	16 700	1 365	
Vatten- och avloppsverk	2 916	4 955	9 070	4 115	
Maskiner och inventarier	84	1 055	1 970	915	
Investeringar	623	780	100	-1 950	
Utbyggnad och omvandling av VA	623	2 005	100	-1 905	
	10 408	23 345	27 840	4 495	

Investeringsanalys 2023				
Projekt	Helårsprognos	Budget 2023	Avvik. budget	Analys
Förnyelse ledningsnät	15 335	16 700	1 365	Kostnadseffektivisering i vissa projekt till följd av annan arbetsmetod.
Vatten- och avloppsreningsverk	4 455	9 070	4 615	Projekt framskjutna pga. resurs- och i vissa fall komponentbrist.
Maskiner och inventarier	1 055	1 970	915	Inköp framskjutna/hinns inte med pga. upphandling/leveranstider.
Utbyggnad och omvandling av VA	2 000	100	-1 900	Färdigställande av <i>Björklidsvägen</i> , start för projektet <i>Förbifart Åmmeberg</i> , samt <i>ÖFL Gustavslund</i> .

Förväntad utveckling

Under 2022 genomfördes en större översyn av taxan. Den innehöll bl.a. en rekommendation för kommande ökningar med hänsyn till inflation och högre kapitalkostnader. Målsättningen har varit att intäkterna från taxan ska balansera kostnadsbehovet och hittills har taxehöjningen matchat de ökade kostnaderna. Det är därför troligt att den höjning som kommer att föreslås i år är i linje med tidigare rekommendation.

Den höga mängden regn och dess konsekvenser visar, som beskrivits i tidigare del- och årsbokslut, att dag- och spillvattenkapaciteten har svårt att täcka de förändrade mönstren i nederbörd. Askersund har dessutom en minskad förmåga att infiltrera och fördröja vattenmassor med den utbyggnad och hårdlagda ytor som tillkommit. En större översyn av dagvattnet kommer att behöva göras inför framtiden.

Det pågår en upphandling som bl.a. ska resultera i upphandlade konsulttjänster som är specialiserade på va-aspekter där Askersund idag inte har möjlighet att hålla egen kompetens, tex utveckling och förbättring av processer. Samtidigt pågår utredningen av ett möjligt samarbete mellan närliggande kommuner. Förhoppningen är att ett samarbete skulle minska behovet av konsulter och att en gemensam organisation skulle ha möjlighet att ha egna resurser med specialistkunskaper.